

การศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษา Appropriateness Study and Feasibility Study of Vocational Credit Bank System

นิติ นาชิต¹, พรทิพย์ เอกมหาราช²

Niti Nachit¹, Porntip Arkmaharat²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการสะสมหน่วยกิตอาชีวศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา 2) พัฒนาระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา และ 3) ศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ และครูผู้รับผิดชอบระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษาของสถานศึกษาจำนวน 220 คน ผู้เชี่ยวชาญในการสนทนากลุ่ม จำนวน 9 คน ผู้เชี่ยวชาญในการสนทนากลุ่มเพื่อบรรณาธิการกิจกรรมสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษา จำนวน 6 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการแสดงความคิดเห็นด้านความเหมาะสม และด้านความเป็นไปได้ จำนวน 50 คน ได้จากการเลือกแบบเจาะจง โดยใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษาของสถานศึกษา ตารางการวิเคราะห์เนื้อหา ประเด็นในการประชุมเชิงปฏิบัติการ ประเด็นในการสนทนากลุ่ม และแบบสอบถามความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1) ความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษาของสถานศึกษาในภาพรวม อยู่ในระดับมาก 2) ระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษา ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลลัพธ์ โดยมีขอบเขตของเนื้อหาของระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้ประกอบด้วย 6 ประเด็น คือ แนวคิดเกี่ยวกับระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษา โครงสร้างระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษา การบริหารจัดการระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษา หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษา กลยุทธ์ในการดำเนินงานระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษา และ แนวทางการจัดทำคลังเครื่องมือวัดและประเมินความรู้และประสบการณ์รายวิชาและระบบเครือข่าย และ 3) ความเหมาะสมของระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้ของระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้, ระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษา

¹ ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

² อดีตผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการจัดการอาชีวศึกษา สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

¹ Director of Bureau of Vocational Standard and Qualification Office of the Vocational Education Commission.

² Former Professor of Vocational Education Management Bureau of Vocational Standard and Qualification Office of the Vocational Education Commission.

Corresponding Author Email: nitinachit@hotmail.com

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the situation on the implementation of credit bank system of the colleges, 2) to develop credit bank system, and 3) to appropriateness study and feasibility study of credit bank system. The research methodology was qualitative collect data in which credit bank system from the purposive sampling on 9 participants and 6 participants and quantitative collect data in questionnaire from the purposive sampling on 220 specialists and 50 participants. The results showed that: 1) opinions toward credit bank system for vocational education of Thailand was at the high level, 2) credit bank system for vocational education consisted of 3 factors which were input, process, and output. The scope of credit bank system consisted of 6 topics which were concept on credit bank system, credit bank structure, credit bank system management, criteria and guidance on credit bank system, strategy on implementation of credit bank system, and guidance on the use of tool for validating knowledge and experience in each subject and its networking, and 3) the appropriateness study of credit bank system on vocational education was at the highest level and the feasibility study of credit bank system on vocational education was at the high level.

Keywords: Appropriateness Study and Feasibility Study, Vocational Credit Bank System

บทนำ

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 - 2574 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ได้กำหนด ยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องและตอบสนองกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 โดยได้กำหนดไว้ใน ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอน กระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ได้กำหนดให้ การจัดทำและพัฒนามาตรฐานหลักสูตรวิชาชีพ มาตรฐานสถานศึกษา มาตรฐานสถานประกอบการและครู ฝึกสอนในสถานประกอบการ มาตรฐานการวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อประกันคุณภาพ มาตรฐานการศึกษา ทั้งด้านทักษะ ความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ ทั้งความรู้ที่ได้จาก การเรียนรู้ในระบบ นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย และความรู้ที่ได้จากประสบการณ์การทำงาน ผ่าน ระบบการสะสมและการเทียบโอนเพื่อยกระดับคุณวุฒิและสมรรถนะของผู้เรียนตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ และ ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาคุณภาพของคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ได้กำหนดให้ยกระดับ คุณวุฒิของประชากรที่อยู่ในวัยเรียนและที่อยู่ในกำลังแรงงานที่ตอบสนองความต้องการของประเทศ และพัฒนา ทักษะ ความรู้ความสามารถและสมรรถนะในการปฏิบัติงานในแต่ละระดับการศึกษาตามระดับคุณวุฒิการศึกษา ผ่านระบบการศึกษาและการเรียนรู้ที่มีความหลากหลายและยืดหยุ่นตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ทั้งการ

เรียนรู้จากการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย และประสบการณ์การทำงาน ซึ่งมีระบบการทดสอบ วัดและประเมินผลการเรียนรู้ (Learning Outcome) ตามมาตรฐานหลักสูตรวิชาชีพ การสะสมหน่วยการเรียนรู้ และการเทียบโอนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาตามหลักการของกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ โดยร้อยละของแรงงานที่ขอเทียบโอนความรู้และประสบการณ์เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาเพิ่มขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560)

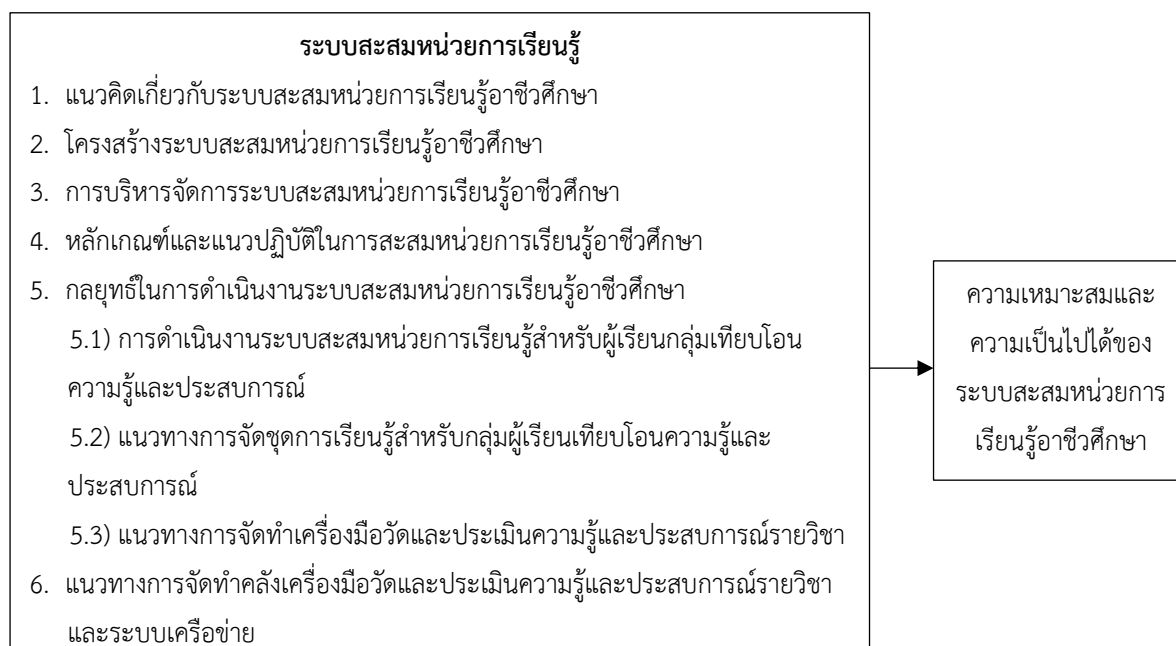
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาของประเทศ โดยที่รูปแบบของการจัดการศึกษาอาจสามารถทำได้หลายรูปแบบเพื่อเป็นการสร้างโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่กว้างขวางขึ้น สำหรับประชาชนทุกกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มประชาชนวัยแรงงาน ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (2542, น.3-5) มาตรา 8 กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องยึดหลักการศึกษาลดข้อขัดข้องสำหรับประชาชน ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง และมาตรา 15 กำหนดให้มีการจัดการศึกษา 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบได้ ไม่ว่าจะเป็นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบ ตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์การทำงาน และพระราชบัญญัติอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 (2551, น.3) มาตรา 10 (2) ได้กำหนดให้การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมอาชีพต้องคำนึงถึงการศึกษาในด้านวิชาชีพสำหรับประชาชนวัยเรียนและวัยทำงาน ตามความถนัดและความสนใจอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง จนถึงระดับปริญญาตรี มาตรา 10 (4) ต้องคำนึงถึงการศึกษาที่มีความยืดหยุ่น หลากหลาย และมีระบบเทียบโอนผลการเรียนและระบบเทียบประสบการณ์การทำงานของบุคคลเพื่อเข้ารับการศึกษและการฝึกอบรมวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง และยังได้ระบุไว้ในมาตรา 6 การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต้องเป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคน ในด้านวิชาชีพ ระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยนำความรู้ในทางทฤษฎีอันเป็นสากลและภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาผู้รับการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในทางปฏิบัติ และมีสมรรถนะจนสามารถนำไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติหรือประกอบอาชีพโดยอิสระได้ โดยภารกิจการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สถาบันการอาชีวศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในปัจจุบัน (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2557) มีการจัดการเรียนการสอนใน 4 ระดับ คือ 1) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพเฉพาะทาง (ปวพ.) (หลักสูตรระยะสั้น) 2) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) 3) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และ 4) ระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยี (เทคโนโลยีบัณฑิต, ทล.บ.) โดยมีรูปแบบการจัดการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย รวมถึงการจัดการศึกษาด้วยวิธีการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ โดยมีหลักเกณฑ์ แนวทาง และมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษา เป็นตัวกำหนดคุณภาพในการจัดการศึกษาของแต่ละสถานศึกษา สถาบันการศึกษา ซึ่งจะต้องดำเนินการจัดการศึกษาให้ผู้สำเร็จการศึกษามีคุณภาพ เป็น

ที่ยอมรับของสังคมและสถานประกอบการ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีการประกาศ กฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์ วิธีการและแนวปฏิบัติดังกล่าวก็ตาม แต่การดำเนินการในการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ ของ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่าคุณภาพในการดำเนินงานไม่อยู่ในมาตรฐานเดียวกัน เนื่องจาก ความหลากหลายในการปฏิบัติของแต่ละสถานศึกษา สถานศึกษายังขาดความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติ ขาด ข้อสอบกลางวัดความรู้ความสามารถทางวิชาการที่เป็นมาตรฐาน และขาดความชัดเจนในทางปฏิบัติ โดยเฉพาะไม่มีหน่วยงานกลางทำหน้าที่ประสานให้มีเอกภาพในการดำเนินการ ส่งผลให้เกิดความซ้ำซ้อน สิ้นเปลืองทรัพยากร และค่าใช้จ่าย ดังนั้น เพื่อเป็นกลไกในการควบคุมคุณภาพอย่างเป็นระบบและเป็น มาตรฐานเดียวกัน สร้างทางเลือกในการจัดการอาชีวศึกษาให้ครอบคลุมการจัดการศึกษาทั้งในระบบ นอกกระบบและตามอัธยาศัย ส่งเสริมให้ประชาชนที่มีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ได้เข้าสู่ระบบการศึกษา รองรับผู้เรียนที่ออกกลางคันให้กลับเข้าสู่ระบบการศึกษาได้เมื่อมีความพร้อม เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถ เรียนรู้ได้ไม่จำกัดสถานที่และเวลาตามหลักการเรียนรู้ตลอดชีวิต นอกจากนี้ยังเป็นการเพิ่มคุณภาพผู้เรียนให้มี มาตรฐาน เป็นที่ยอมรับของสังคม ชุมชนและตลาดแรงงาน เชื่อมโยงคุณวุฒิทางการศึกษากับคุณวุฒิวิชาชีพ จึงควรพัฒนาระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษาขึ้น ให้บุคคลสามารถนำผลการเรียน ความรู้และ ประสบการณ์จากการทำงาน มาขอรับการประเมินผ่านระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษา ซึ่งมีระบบ การทดสอบ วัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานหลักสูตร อันเป็นการเชื่อมโยงความรู้และ ประสบการณ์กับระบบการศึกษาเพื่อยกระดับคุณวุฒิและสมรรถนะได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน ซึ่งจาก การศึกษาเอกสารพบว่า ระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้มีการจัดดำเนินการในหลายประเทศ อาทิ ประเทศ คานาดา ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น และเกาหลี เป็นต้น โดยแต่ละประเทศมีระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ไปตามระบบจัดการศึกษาที่มีการเอื้อประโยชน์ต่อการนำความรู้และประสบการณ์มาใช้เป็นหน่วยกิต เพื่อ นำไปสู่การสำเร็จการศึกษาในแต่ละระดับต่อไป ดังนั้น จึงจัดทำระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษา เพื่อ ยกระดับคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษา เนื่องจากระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้เป็นเครื่องมือในการให้บริการ เทียบโอนความรู้และประสบการณ์ ให้เกิดการยืดหยุ่น การเชื่อมโยง และการปฏิบัติงานจัดการศึกษาที่เป็น มาตรฐานการศึกษาเดียวกันของสถานศึกษา หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกันอย่าง เป็นรูปธรรม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของประชาชนและพัฒนาประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษาของสถานศึกษา อาชีวศึกษา
2. เพื่อพัฒนาระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา
3. เพื่อศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษาของ สถานศึกษาอาชีวศึกษา

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการระบบหน่วยการเรียนรู้ตลอดชีวิตศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา มีขอบเขตดังนี้

1.1 ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ และครูผู้รับผิดชอบระบบระบบหน่วยการเรียนรู้ตลอดชีวิตศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่จัดการศึกษาโดยการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชา จำนวน 116 แห่ง โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 232 คน

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการระบบหน่วยการเรียนรู้ตลอดชีวิตศึกษาของสถานศึกษา

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเก็บรวบรวมข้อมูลทางไปรษณีย์ โดยแบบสอบถามความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการระบบหน่วยการเรียนรู้ตลอดชีวิตศึกษาของสถานศึกษา จำนวน 116 แห่ง รวม 232 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนจากสถานศึกษา จำนวน 110 แห่ง รวม 220 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.00

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการระบบหน่วยการเรียนรู้ตลอดชีวิตศึกษาของสถานศึกษา โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งกำหนดเกณฑ์และการแปลความหมายไว้ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

- ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ระยะที่ 2 พัฒนาระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้วิชาชีพของสถานศึกษาอาชีวศึกษา

2.1 ศึกษาและสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 แหล่งข้อมูล ได้แก่ เอกสาร งานวิจัย แนวคิดทฤษฎี หลักการทั้งในและต่างประเทศ เกี่ยวกับการพัฒนาระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้วิชาชีพ

2.1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นตารางการวิเคราะห์เนื้อหา

2.1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งเผยแพร่เป็นตำรา เอกสาร หรือเผยแพร่ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

2.1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

2.2 ประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้วิชาชีพ

เป็นการนำข้อมูลเกี่ยวกับเอกสาร งานวิจัย แนวคิดทฤษฎี หลักการทั้งในและต่างประเทศ เกี่ยวกับการพัฒนาระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้วิชาชีพ ที่ได้จากการศึกษาในข้อที่ 1 มาয়กร่างระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้วิชาชีพ ซึ่งประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านปัจจัยนำเข้า 2) ด้านกระบวนการ และ 3) ด้านผลลัพธ์ โดยมีการดำเนินการ ดังนี้

2.2.1 ประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้วิชาชีพ ครั้งที่ 1

1) ผู้ให้ข้อมูล เป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 13 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการพัฒนาระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้วิชาชีพ

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นประเด็นในการประชุมเชิงปฏิบัติการ

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการในวันที่ 13 พฤษภาคม 2559 เวลา 09.00 – 16.00 น. ณ ห้องประชุม วิทยาลัยการอาชีวศึกษาปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี

4) การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยนำข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของผู้เชี่ยวชาญมาพิจารณาฉันทามติ (Consensus) และจัดทำองค์ประกอบของระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้วิชาชีพ ซึ่งประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านปัจจัยนำเข้า 2) ด้านกระบวนการ และ 3) ด้านผลลัพธ์

2.2.2 ประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้วิชาชีพ ครั้งที่ 2

1) ผู้ให้ข้อมูล เป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 6 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการพัฒนาระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้วิชาชีพ

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นประเด็นในการประชุมเชิงปฏิบัติการ

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการในวันที่ 2 – 3 มิถุนายน 2559 เวลา 09.00 – 16.00 น. ณ ห้องประชุม วิทยาลัยการอาชีวศึกษาปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี

4) การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยนำข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของผู้เชี่ยวชาญมาพิจารณาฉันทามติ (Consensus) และทำการยกร่างระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษาในแต่ละองค์ประกอบ ซึ่งประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านปัจจัยนำเข้า 2) ด้านกระบวนการ และ 3) ด้านผลลัพธ์

2.2.3 ประชุมผู้เชี่ยวชาญโดยการสนทนากลุ่มเพื่อพิจารณาร่างระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษา

1) ผู้ให้ข้อมูล เป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านวิชาการหรือมีผลงานด้านวิชาการเกี่ยวกับระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษา ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นประเด็นในการสนทนากลุ่ม

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ในวันที่ 24 กรกฎาคม 2559 เวลา 09.00 – 16.00 น. ณ ห้องประชุมสำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ

4) การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยนำข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของผู้เชี่ยวชาญมาพิจารณาฉันทามติ (Consensus) และปรับปรุงแนวคิด โครงสร้าง และการบริหารจัดการระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษา

2.2.4 ประชุมผู้เชี่ยวชาญโดยการสนทนากลุ่มเพื่อบรรณาธิการกิจระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษา

1) ผู้ให้ข้อมูล เป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 6 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านวิชาการหรือมีผลงานด้านวิชาการเกี่ยวกับระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษา ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นประเด็นในการสนทนากลุ่ม

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ในวันที่ 4 สิงหาคม 2559 เวลา 09.00 – 16.00 น. ณ ห้องประชุมสำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ

4) การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยนำข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของผู้เชี่ยวชาญมาพิจารณาฉันทามติ (Consensus) และบรรณาธิการกิจปรับปรุงระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษา

ระยะที่ 3 ศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้ อาชีวศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา

3.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่จัดการศึกษาโดยการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชา จำนวน 50 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษา

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเก็บรวบรวมข้อมูลทางไปรษณีย์ โดยแนบบแบบสอบถามความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษา จำนวน 50 ฉบับ โดยได้รับแบบประเมินกลับคืนจากสถานศึกษา จำนวน 50 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษา โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษาของ สถานศึกษาอาชีวศึกษา

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับสภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการสะสมหน่วยการเรียนรู้
อาชีวศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ด้านปัจจัยนำเข้า ในภาพรวมและรายข้อ

ข้อที่	สภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการสะสม หน่วยกิตอาชีวศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา	n=220		ระดับสภาพการ ดำเนินงาน
		\bar{X}	S.D.	
1.	โครงสร้างการบริหารระบบการดำเนินงานระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้ อาชีวศึกษาของสถานศึกษามีความชัดเจน	3.97	0.83	มาก
2.	คู่มือการดำเนินงานเกี่ยวกับการสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษาของ สถานศึกษามีความชัดเจนต่อการปฏิบัติงาน	3.82	0.82	มาก
3.	ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษาของ สถานศึกษามีความชัดเจน	4.54	0.66	มากที่สุด
4.	มีการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินงานระบบสะสมหน่วยการ เรียนรู้อาชีวศึกษาของสถานศึกษาอย่างชัดเจน	3.31	0.61	ปานกลาง
5.	สถานศึกษามอบหมายหน้าที่ให้ผู้รับผิดชอบระบบสะสมหน่วยการ เรียนรู้อาชีวศึกษาของสถานศึกษาอย่างชัดเจน	4.64	0.61	มากที่สุด

ข้อที่	สภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการสะสม หน่วยกิตอาชีวศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา	n=220		ระดับสภาพการ ดำเนินงาน
		\bar{X}	S.D.	
6.	ผู้รับผิดชอบมีความรู้ความเข้าใจหลักการดำเนินงานระบบสะสมหน่วย การเรียนรู้อาชีวศึกษาของสถานศึกษาอย่างชัดเจน	3.85	0.81	มาก
7.	สถานศึกษาจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานระบบสะสมหน่วย การเรียนรู้อาชีวศึกษาของสถานศึกษาอย่างเพียงพอ	3.65	0.74	มาก
8.	จัดเตรียมทรัพยากรสนับสนุนการดำเนินงานระบบสะสมหน่วยการ เรียนรู้อาชีวศึกษาของสถานศึกษาอย่างเพียงพอ	4.44	0.66	มาก
	รวม	3.97	0.75	มาก

สภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา
ด้านปัจจัยนำเข้า ในภาพรวม มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.97$, S.D.=0.75) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ
พบว่า ข้อที่มีการดำเนินงานสูงสุดคือ ข้อ 5 สถานศึกษามอบหมายหน้าที่ให้ผู้รับผิดชอบระบบสะสมหน่วยการ
เรียนรู้อาชีวศึกษาของสถานศึกษาอย่างชัดเจน ($\bar{X}=4.64$, S.D.=0.61) รองลงมาคือ ข้อ 3 ระเบียบที่เกี่ยวข้อง
กับระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษาของสถานศึกษามีความชัดเจน ($\bar{X}=4.54$, S.D.=0.66) ส่วนข้อที่มี
การดำเนินงานต่ำสุดคือ ข้อ 4 มีการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินงานระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้
อาชีวศึกษาของสถานศึกษาอย่างชัดเจน ($\bar{X}=3.31$, S.D.=0.61)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการสะสมหน่วยการเรียนรู้
อาชีวศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ด้านกระบวนการ ในภาพรวมและรายข้อ

ข้อที่	สภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการสะสม หน่วยกิตอาชีวศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา	n=220		ระดับสภาพ การดำเนินงาน
		\bar{X}	S.D.	
1.	มีขั้นตอนการประเมินตรวจสอบสมรรถนะผู้เรียนที่ขอโอนผลการ เรียนที่ชัดเจน	4.51	0.61	มากที่สุด
2.	มีขั้นตอนการดำเนินการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ของ สถานศึกษาให้แก่ผู้ใช้บริการที่ชัดเจน	4.47	0.66	มาก
3.	มีการตรวจสอบคุณสมบัติผู้เรียน โดยวิธีการเทียบโอนความรู้และ ประสบการณ์ของสถานศึกษาที่ชัดเจน	4.50	0.66	มากที่สุด
4.	มีการตรวจสอบพิจารณาหลักฐานการเทียบโอนความรู้และ ประสบการณ์อย่างชัดเจน	4.50	0.67	มากที่สุด
5.	มีการประเมินตรวจสอบสมรรถนะผู้เรียนระบบเทียบโอนความรู้และ ประสบการณ์ที่ชัดเจน	4.52	0.66	มากที่สุด

ข้อที่	สภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการสะสม หน่วยกิตอาชีวศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา	n=220		ระดับสภาพ การดำเนินงาน
		\bar{X}	S.D.	
6.	มีการตรวจสอบหน่วยกิตตามโครงสร้างหลักสูตรการศึกษาของ ผู้เรียนเป็นรายบุคคล	4.47	0.66	มาก
7.	มีการประเมินมาตรฐานวิชาชีพครอบคลุมมาตรฐานหลักสูตร	3.29	0.45	ปานกลาง
8.	การโอนผลการเรียนรายวิชา การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ มีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันในระบบการศึกษา	3.11	0.67	ปานกลาง
9.	การโอนผลการเรียนรายวิชา การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ สามารถดำเนินการได้ทุกช่วงเวลาของการเป็นผู้เรียน	3.37	0.48	ปานกลาง
10.	สถานศึกษาออกวุฒิบัตรแสดงผลการโอนผลการเรียน การเทียบโอน ความรู้และประสบการณ์ให้นักศึกษาเป็นรายวิชา	3.10	0.57	ปานกลาง
	รวม	3.98	0.62	มาก

สภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา
ด้านกระบวนการ ในภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.98$, S.D.=0.62) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ
พบว่า ข้อที่มีการดำเนินงานสูงสุดคือ ข้อ 5 มีการประเมินตรวจสอบสมรรถนะผู้เรียนระบบเทียบโอนความรู้
และประสบการณ์ที่ชัดเจน ($\bar{X}=4.52$, S.D.=0.66) รองลงมาคือ ข้อ 1 มีขั้นตอนการประเมินตรวจสอบ
สมรรถนะผู้เรียนที่ขอโอนผลการเรียนที่ชัดเจน ($\bar{X}=4.51$, S.D.=0.61) ส่วนข้อที่มีการดำเนินงานต่ำสุดคือ ข้อ 10
สถานศึกษาออกวุฒิบัตรแสดงผลการโอนผลการเรียน การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ให้นักศึกษาเป็น
รายวิชา ($\bar{X}=3.10$, S.D.=0.57)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการสะสมหน่วยการ
เรียนรู้อาชีวศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ด้านผลลัพธ์ในภาพรวมและรายข้อ

ข้อที่	สภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการสะสม หน่วยกิตอาชีวศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา	n=220		ระดับสภาพ การดำเนินงาน
		\bar{X}	S.D.	
1.	ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานข้อกำหนดของหลักสูตร	3.34	0.54	ปานกลาง
2.	ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่สอดคล้องกับความต้องการ ของสถานประกอบการ	4.30	0.61	มาก
3.	การเทียบโอนผลการเรียนรู้ และเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ ของ สถานศึกษา สามารถเชื่อมโยงกับสถานศึกษาอื่นได้อย่างชัดเจน	3.31	0.46	ปานกลาง
4.	การเทียบโอนผลการเรียนรู้ และเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ ของ สถานศึกษา สามารถเชื่อมโยงกับสมรรถนะการปฏิบัติงานของพนักงาน ในสถานประกอบการ	3.26	0.45	ปานกลาง

ข้อที่	สภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการสะสม หน่วยกิตอาชีวศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา	n=220		ระดับสภาพ การดำเนินงาน
		\bar{X}	S.D.	
5.	การเทียบโอนผลการเรียนรู้ และเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ ของ สถานศึกษา สามารถเชื่อมโยงกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของระดับคุณวุฒิ การศึกษาตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ	3.16	0.49	ปานกลาง
	รวม	3.45	0.54	ปานกลาง

สภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ด้านผลลัพธ์ ในภาพรวม มีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.45$, S.D.=0.54) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีการดำเนินงานสูงสุดคือ ข้อ 2 ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่สอดคล้อง กับความต้องการของสถานประกอบการ ($\bar{X}=4.30$, S.D.=0.61) รองลงมาคือ ข้อ 1 ผู้เรียนมีคุณภาพตาม มาตรฐานข้อกำหนดของหลักสูตร ($\bar{X}=3.34$, S.D.=0.54) ส่วนข้อที่มีการดำเนินงานต่ำสุดคือ ข้อ 5 การเทียบ โอนผลการเรียนรู้ และเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ของสถานศึกษา สามารถเชื่อมโยงกับผลลัพธ์ การ เรียนรู้ของระดับคุณวุฒิการศึกษาตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ($\bar{X}=3.16$, S.D.=0.49)

2. ผลการพัฒนาระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษา

2.1 ด้านองค์ประกอบระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษา ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1) ด้านปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย กลุ่มเป้าหมาย 6 กลุ่ม คือ (1) ผู้ประสงค์เรียนรู้เพื่อการ ประกอบอาชีพและต้องการนำผลการเรียนไปสะสมหน่วยการเรียนรู้เพื่อขอสำเร็จการศึกษาในอนาคต (2) ผู้เรียนที่ออกจากกระบบการศึกษาและต้องการกลับเข้าสู่ระบบการศึกษาใหม่หรือต้องการศึกษาต่อ (3) ผู้เรียนชาวต่างชาติที่ต้องการนำสมรรถนะที่มีอยู่มาเทียบโอนความรู้และประสบการณ์เข้าสู่ระบบการศึกษา เพื่อเป็นหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษา (4) ผู้ที่ต้องการเทียบโอน ความรู้และประสบการณ์เข้าสู่ระบบการศึกษา เพื่อเป็นที่ ยอมรับทางธุรกิจและการประกอบการ (5) ผู้ที่ต้องการนำความรู้และประสบการณ์มาเทียบโอน ความรู้และประสบการณ์เข้าสู่ระบบการศึกษาเพื่อใช้ในการสมัครงานและการเลื่อนตำแหน่ง และ (6) ผู้ที่มี ประสบการณ์ในการฝึกอบรมวิชาชีพจากหน่วยงานวิชาชีพที่ได้รับรอง มาขอเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ เข้าสู่ระบบการศึกษา

2) ด้านกระบวนการ ประกอบด้วย 3 กลุ่ม คือ (1) การเทียบโอนผลการเรียน (2) การศึกษา กลุ่มวิชา, กลุ่มวิชาอาชีพ และ (3) การประเมินเทียบโอนความรู้และประสบการณ์

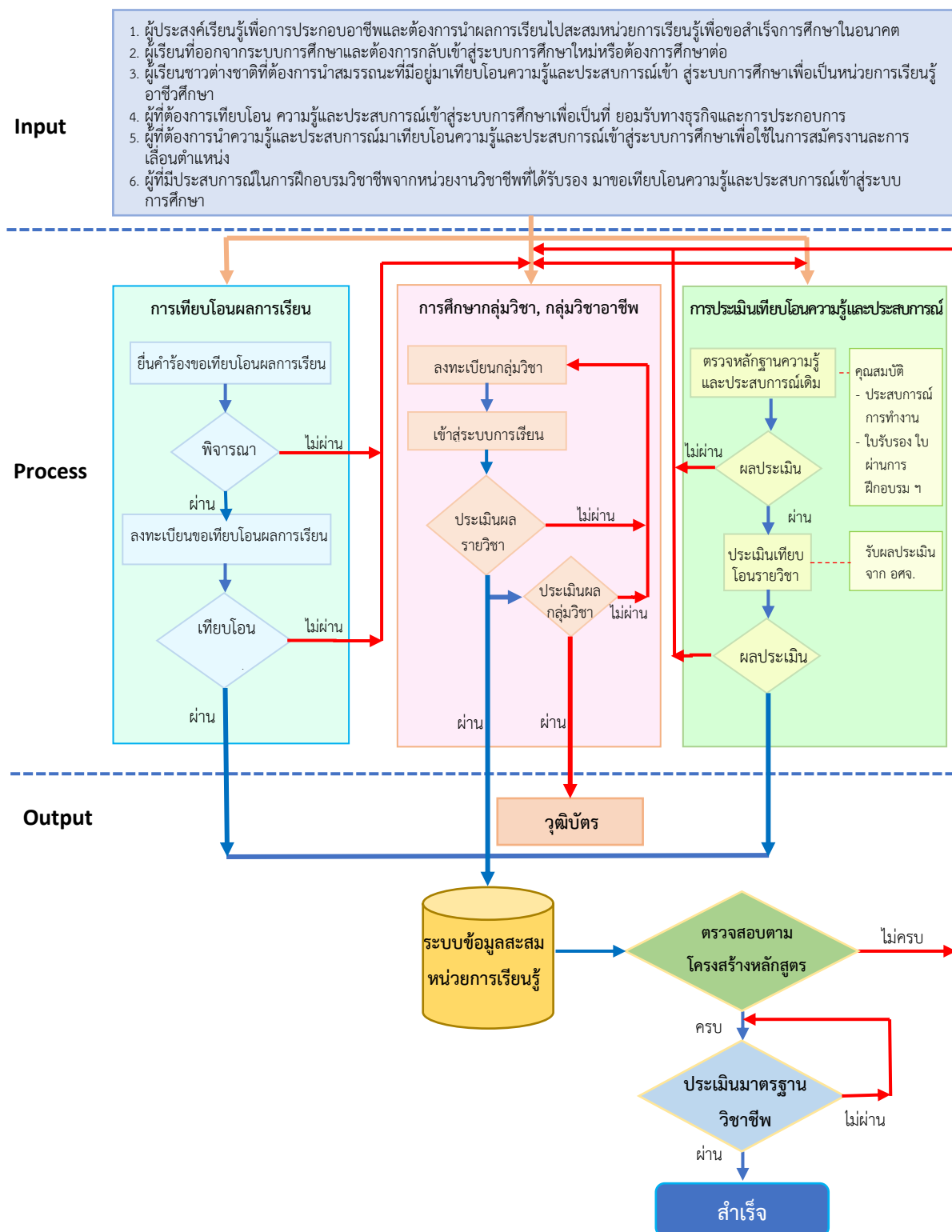
3) ด้านผลลัพธ์ เพื่อให้ได้วุฒิด้านวิชาชีพ

2.2 ขอบเขตของเนื้อหาของระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย 6 ประเด็น คือ

(1) แนวคิดเกี่ยวกับระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษา (2) โครงสร้างระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้ อาชีวศึกษา (3) การบริหารจัดการระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษา (4) หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติใน

การสะสมหน่วยการเรียนรู้วิชาชีพ (5) กลยุทธ์ในการดำเนินงานระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้วิชาชีพ และ (6) แนวทางการจัดทำคลังเครื่องมือวัดและประเมินความรู้และประสบการณ์รายวิชาและระบบเครือข่าย

โดยระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้วิชาชีพสามารถนำเสนอภาพที่ 2 มีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้วิชาชีพ

3. ผลการศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษา

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษา ในภาพรวมและรายข้อ

ข้อที่	รายการประเมิน	n=50		ระดับความเหมาะสม
		\bar{X}	S.D.	
1.	แนวคิดเกี่ยวกับระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษา	4.30	0.74	มาก
2.	โครงสร้างระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษา	4.24	0.69	มาก
3.	การบริหารจัดการระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษา	4.74	0.49	มากที่สุด
4.	หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษา	4.82	0.44	มากที่สุด
5.	กลยุทธ์ในการดำเนินงานระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษา	4.25	0.52	มาก
	5.1) การดำเนินงานระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนกลุ่มเทียบโอนความรู้และประสบการณ์	4.24	0.77	มาก
	5.2) แนวทางการจัดชุดการเรียนรู้สำหรับกลุ่มผู้เรียนเทียบโอนความรู้และประสบการณ์	4.34	0.80	มาก
	5.3) แนวทางการจัดทำเครื่องมือวัดและประเมินความรู้และประสบการณ์รายวิชา	4.16	0.68	มาก
6.	แนวทางการจัดทำคลังเครื่องมือวัดและประเมินความรู้และประสบการณ์รายวิชาและระบบเครือข่าย	4.78	0.46	มากที่สุด
	รวม	4.52	0.68	มากที่สุด

ระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษามีความเหมาะสม ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.52$, S.D.=0.68) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความเหมาะสมสูงสุดคือ ข้อ 4 หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษา ($\bar{X}=4.82$, S.D.=0.44) รองลงมาคือข้อ 6 แนวทางการจัดทำคลังเครื่องมือวัดและประเมินความรู้และประสบการณ์รายวิชาและระบบเครือข่าย ($\bar{X}=4.78$, S.D.=0.46) ส่วนข้อที่มีความเหมาะสมต่ำสุดคือ ข้อ 2 โครงสร้างระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษา ($\bar{X}=4.24$, S.D.=0.77)

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเป็นไปได้ของระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษา ในภาพรวมและรายข้อ

ข้อที่	รายการประเมิน	n=50		ระดับความเป็นไปได้
		\bar{X}	S.D.	
1	แนวคิดเกี่ยวกับระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษา	4.32	0.74	มาก

ข้อที่	รายการประเมิน	n=50		ระดับความเป็นไปได้
		\bar{X}	S.D.	
2	โครงสร้างระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษา	4.36	0.66	มาก
3	การบริหารจัดการระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษา	4.20	0.67	มาก
4	หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษา	4.28	0.61	มาก
5	กลยุทธ์ในการดำเนินงานระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษา	4.26	0.58	มาก
	5.1) การดำเนินงานระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนกลุ่มเทียบโอนความรู้และประสบการณ์	4.20	0.76	มาก
	5.2) แนวทางการจัดการเรียนรู้สำหรับกลุ่มผู้เรียนเทียบโอนความรู้และประสบการณ์	4.34	0.72	มาก
	5.3) แนวทางการจัดทำเครื่องมือวัดและประเมินความรู้และประสบการณ์รายวิชา	4.24	0.72	มาก
6	แนวทางการจัดทำคลังเครื่องมือวัดและประเมินความรู้และประสบการณ์รายวิชาและระบบเครือข่าย	4.20	0.64	มาก
	รวม	4.27	0.70	มาก

ระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษามีความเป็นไปได้ ในภาพรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.27$, S.D.=0.70) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความเป็นไปได้สูงสุดคือ ข้อ 2 โครงสร้างระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษา ($\bar{X}=4.36$, S.D.=0.66) รองลงมาคือ ข้อ 1 แนวคิดเกี่ยวกับระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษา ($\bar{X}=4.32$, S.D.=0.74) ส่วนข้อที่มีความเป็นไปได้ต่ำสุดคือ ข้อ 6 แนวทางการจัดทำคลังเครื่องมือวัดและประเมินความรู้และประสบการณ์รายวิชาและระบบเครือข่าย ($\bar{X}=4.20$, S.D.=0.47)

การอภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา

สภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษาของสถานศึกษาด้านปัจจัยนำเข้า ในภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีการดำเนินงานสูงสุดคือ ข้อ 5 สถานศึกษามอบหมายหน้าที่ให้ผู้รับผิดชอบระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษาอย่างชัดเจน รองลงมาคือข้อ3 ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษาของสถานศึกษาของสถานศึกษามีความชัดเจน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการดำเนินงานสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2557) โดยสำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพได้มีการกำหนดแนวปฏิบัติและแจ้งสถานศึกษาให้ทราบและถือปฏิบัติก่อนการดำเนินการจัดการการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ ทำให้มีแนวทางในการทำงานอย่างชัดเจนตามข้อกำหนด แต่ในทางกลับกันผลการวิจัยพบว่า

การดำเนินงานต่ำสุดคือ ข้อ 4 มีการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินงานระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้ อาชีวศึกษาของสถานศึกษาของสถานศึกษาอย่างชัดเจน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการกำหนดขั้นตอน ปฏิบัติการ ประเมินเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ของสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2557) ได้มีการกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงานกว้าง ๆ ทำให้สถานศึกษาแต่ละแห่งต้องไปกำหนดรายละเอียดในการทำงาน ซึ่งอาจแตกต่างกันไปในแต่ละสถานศึกษา

ด้านกระบวนการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีการดำเนินงาน สูงที่สุดคือข้อ 5 มีการประเมินตรวจสอบสมรรถนะผู้เรียนระบบเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ที่ชัดเจน รองลงมาคือ ข้อ 1 มีขั้นตอนการประเมินตรวจสอบสมรรถนะผู้เรียนที่ข้อโอนผลการเรียนที่ชัดเจน ทั้งนี้อาจ เนื่องมาจากในแนวปฏิบัติการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ที่ส่วนกลางจัดทำให้สถานศึกษานำไปปฏิบัติมี การกำหนดขั้นตอนการประเมินที่ชัดเจน ง่ายต่อการปฏิบัติ อีกทั้งยังมีการกำหนดบุคคลที่จะเข้ามาเป็น กรรมการประเมินในแต่ละขั้นตอนอีกด้วย จึงส่งผลดีต่อการดำเนินงานของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ เอกสารของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2557) ได้กำหนดไว้ ส่วนข้อที่มีการดำเนินงานต่ำสุดคือ ข้อ 10 สถานศึกษาออกวุฒิบัตรแสดงผลการโอนผลการเรียน การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ให้แก่ นักศึกษาเป็นรายวิชา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการออกวุฒิบัตรแสดงผลการเรียน สถานศึกษามีขอบเขตในการ ดำเนินการอย่างจำกัด มีระเบียบที่ยังไม่เอื้อให้สถานศึกษาดำเนินการเองได้

ด้านผลลัพธ์ ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีการ ดำเนินงานสูงสุดคือ ข้อ 2 ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่สอดคล้องกับความต้องการของ สถานประกอบการ รองลงมาคือ ข้อ 1 ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานข้อกำหนดของหลักสูตร ทั้งนี้อาจ เนื่องมาจากหลักสูตรในแต่ละระดับ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้มีการจัดทำกรอบมาตรฐาน หลักสูตรไว้ล่วงหน้า และมีระเบียบว่าด้วยการจัดการเรียนการสอนและประเมินผลตามหลักสูตรแต่ละระดับ ทำให้สถานศึกษาจะต้องมีการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนให้ได้ตามข้อกำหนดดังกล่าว ส่วนข้อที่มีการ ดำเนินงานต่ำสุดคือ ข้อ 5 การเทียบโอนผลการเรียนรู้ และเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ของสถานศึกษา สามารถเชื่อมโยงกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของระดับคุณวุฒิการศึกษาตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ทั้งนี้อาจ เนื่องมาจากการกำหนดกรอบคุณวุฒิแห่งชาติเป็นการกำหนดภายหลังจากที่สำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษาได้มีพัฒนาหลักสูตรในแต่ละระดับไว้ ทำให้ต้องมีการพัฒนาหลักสูตรในแต่ละระดับใหม่อีกครั้ง เพื่อให้สถานศึกษาได้จัดการเรียนการสอนตามที่หลักสูตรส่วนกลางกำหนด

2. ผลการพัฒนาสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา

ผลการพัฒนาสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษา ผลการวิจัยพบว่า กรอบแนวคิดระบบสะสม หน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษามีองค์ประกอบจำนวน 3 ด้านได้แก่ 1) ปัจจัยนำเข้า (Input) 2) กระบวนการ (Process) และ 3) ผลผลิต (Output) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การดำเนินการวิจัยได้ดำเนินการตามบทบาท หน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่มีวัตถุประสงค์เปิดโอกาสให้นักศึกษา นำความรู้ ทักษะ และประสบการณ์มาทำการประเมินการเทียบโอนเข้าสู่หน่วยกิตเพื่อเป็นการยอมรับความรู้และประสบการณ์

ให้เป็นส่วนหนึ่งของผลการศึกษา โดยมีขั้นตอนและกระบวนการในการดำเนินการที่มีวิธีการที่เป็นมาตรฐานสามารถตรวจสอบได้ตามระเบียบการจัดการศึกษาการอาชีวศึกษา ตามหลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับโครงสร้างกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ในด้านกลไกการเชื่อมโยงผลลัพธ์การเรียนรู้ของระดับคุณวุฒิการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละระดับประเภทของการศึกษาของผู้สำเร็จการศึกษาจำแนกตามสาขาวิชา หรือวิชาชีพ ทั้งการศึกษาในระบบ นอก ระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย และการศึกษาระบบทวิภาคี กับระดับสมรรถนะในการปฏิบัติงาน ที่ผ่านการทดสอบและประเมินผลและการเทียบโอนตามระดับคุณวุฒิภายใต้กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ

3. ผลการศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา

ระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษามีความเหมาะสม ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือข้อ 4 หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษา รองลงมาคือข้อ 6 แนวทางการจัดทำคลังเครื่องมือวัดและประเมินความรู้และประสบการณ์รายวิชาและระบบเครือข่าย ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือข้อ 2 โครงสร้างระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้เป็นแนวคิดใหม่ในประเทศไทยที่ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนสามารถสะสมรายวิชาเพื่อนำมาเทียบโอนเป็นหน่วยกิตเพื่อศึกษาต่อในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพวิทยาลัยเทคนิคแม่สอดได้ เป็นความสำเร็จของการร่วมมือกันระหว่างการศึกษาระดับอาชีวศึกษา การศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสในการเรียนที่หลากหลาย ส่งเสริมให้เกิดโอกาสทางการศึกษามากขึ้น ความไม่สำเร็จในการดำเนินการสะสมหน่วยการเรียนรู้คือ การสะสมหน่วยการเรียนรู้ให้กับบุคคลภายนอก เนื่องจากไม่มีระเบียบและวิธีการดำเนินงาน ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานสะสมหน่วยการเรียนรู้คือควรสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวเป็นไปในทิศทางเดียวกันและมีความชัดเจนในขั้นตอนการดำเนินการ และก่อให้เกิดโอกาสทางการศึกษามากขึ้นสำหรับผู้เรียน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559)

ด้านความเป็นไปได้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือข้อ 2 โครงสร้างระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษา รองลงมาคือข้อ 1 แนวคิดเกี่ยวกับระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากประเทศไทยยังไม่มีระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ที่ชัดเจน มีการดำเนินการเพียงการเทียบโอนผลการเรียน/ความรู้และประสบการณ์ (พิณสุตา สิริธรรศรี, 2559) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือข้อ 6 แนวทางการจัดทำคลังเครื่องมือวัดและประเมินความรู้และประสบการณ์รายวิชาและระบบเครือข่าย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดทำคลังเครื่องมือวัดและประเมินความรู้และประสบการณ์รายวิชาต้องมีการพัฒนาระบบทรัพยากรต่าง ๆ ให้เพียงพอเพื่อรองรับการดำเนินการดังกล่าว ซึ่งอาจจะต้องใช้งบประมาณในการดำเนินการสูง อีกทั้งยังไม่มีหน่วยงานใดที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงด้วย ทำให้ต้องนำไปสู่การพัฒนาในอนาคตต่อไป

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาควรนำระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษาไปพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตทั้งการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย รวมถึงความเชี่ยวชาญในอาชีพให้เป็นระบบที่สามารถเทียบโอนผลการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

2. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาควรพัฒนาระบบการเทียบโอนผลการเรียนอย่างเป็นมาตรฐานเช่นเดียวกับระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ โดยให้ครอบคลุมทุกสาขาอาชีพ รวมทั้งการสร้างความรู้ ความเข้าใจในแนวปฏิบัติให้ตรงกัน ปรับปรุงกฎเกณฑ์และแนวปฏิบัติการเทียบโอนให้ชัดเจน ปฏิบัติได้ง่ายและเป็นมาตรฐานเดียวกัน ตลอดจนกำหนดหน่วยกิตขั้นสูงสุดที่จะเทียบโอนได้ในแต่ละระดับและมีการประกันคุณภาพที่ชัดเจนทั้งการควบคุม รับรอง และการประเมินคุณภาพ

เอกสารอ้างอิง

- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542. (2542, 19 สิงหาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก. หน้า 1-23.
- พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พุทธศักราช 2551. (2551, 5 มีนาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 125 ตอนที่ 23 ก. หน้า 1-24.
- พิณสุตา สิริรังศรี. (2559). ระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารสุทธิปริทัศน์*, 30(93), 250-262.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2557). *คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงานเทียบโอนผลการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 - 2564)*. สืบค้นจาก https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6422
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). *แนวทางการพัฒนาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank System): ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน* (รายงานวิจัย). กรุงเทพฯ: สำนักงานมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

การอ้างอิงบทความ

นิติ นาขิต และพรทิพย์ เอกมหาราช. (2564). การศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้อาชีวศึกษา. *e-Journal of Education Studies, Burapha University*, 3(1), 17-33. สืบค้นจาก <https://www.tci-thaijo.org/index.php/ejes/article/view/245969>

